

Протокол
засідання багатосторонньої групи з імплементації Ініціативи
щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях

Міненерго, онлайн платформа Webex,

08.05.2024 (10:30 год)

Порядок денний

1. Вступне слово (Світлана ГРИНЧУК, заступник Міністра енергетики, голова Багатосторонньої групи ІПВГ, 10 хв.).
2. Про результати проведеного ТОВ «Ернст енд Янг» дослідження обсягу робіт, попереднього аналізу для підготовки звіту ІПВГ за 2023 рік (Ірина КАЛИТА, Мар'ян ГЕРУЛА, ТОВ «Ернст енд Янг», 20 хв).
3. Про імплементацію Стандарту ІПВГ 2023 року у національне законодавство (представники ГО «Діксі груп», 20 хв).
4. Презентація дорожньої карти застосування заходів відповідальності відповідно до Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» (Ірина КАЛИТА, ТОВ «Ернст енд Янг», 15 хв).
5. Презентація результатів аналізу прогалин законодавства про ІПВГ щодо форм звітів про платежі та рекомендацій щодо змін до форм звітів про платежі відповідно до Стандарту ІПВГ (представник ТОВ «Ернст енд Янг», 25 хв).
6. Інші питання

Присутні: члени багатосторонньої групи ІПВГ від громадськості – 5, від центральних органів виконавчої влади – 4, від компаній – 3.

Список учасників засідання додається.

1. Вступне слово

Світлана ГРИНЧУК, заступник Міністра енергетики, голова Багатосторонньої групи ІПВГ привітала всіх присутніх на засіданні Багатосторонньої групи з імплементації Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях і зазначила, що не дивлячись на виклики воєнного часу, в умовах постійних ракетних атак з боку РФ та руйнування в Україні об'єктів цивільної та енергетичної інфраструктури, Міненерго спільно із заінтересованими сторонами за підтримки Міжнародного Секретаріату ІПВГ, Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), Світового Банку та USAID продовжує роботу щодо впровадження ІПВГ в Україні.

Світлана ГРИНЧУК повідомила, що на вебсайті Міненерго та національному сайті ІПВГ опубліковано Звіт ІПВГ за 2022 рік.

У зв'язку із запровадженням воєнного стану відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» та відповідно до прийнятих нормативно-правових актів щодо обмеження доступу до публічної інформації, були тимчасово закриті окремі дані, положення і розділи Звіту ІПВГ за 2022 рік. У той же час, члени і спостерігачі Багатосторонньої групи ІПВГ можуть отримати для ознайомлення повну версію Звіту, звернувшись офіційним листом до Міненерго.

Для проведення аналізу та валідації, Звіт ІПВГ та електронні дані (Summary Data) будуть надані Міжнародному Секретаріату ІПВГ у повному обсязі.

Також Світлана ГРИНЧУК подякувала ГО «Діксі груп» за аналітичну роботу щодо імплементації Стандарту ІПВГ 2023 року у національне законодавство та ТОВ «Ернст енд

Янг» за проведені дослідження щодо обсягу робіт з підготовки Звіту ІПВГ за 2023 рік, а також удосконалення форм звітності відповідно до вимог Стандарту ІПВГ.

Результати цієї роботи будуть представлені сьогодні на нашому засіданні.

Матеріали до питань Порядку денного були напередодні надіслані на розгляд і опрацювання членам Багатосторонньої групи ІПВГ (далі – БГ ІПВГ).

2. Про результати проведеного ТОВ «Ернст енд Янг» дослідження обсягу робіт, попереднього аналізу для підготовки звіту ІПВГ за 2023 рік.

Мар'ян ГЕРУЛА, експерт ТОВ «Ернст енд Янг» презентував результати дослідження щодо обсягу робіт необхідного для підготовки Звіту ІПВГ за 2023 рік.

На основі Переліку спеціальних дозволів на користування надрами за 2023 рік, який Держгеонадра розмістили на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних (data.gov.ua), складено список з 2 320 компаній видобувної галузі, що володіли спецдозволами у 2023 році. До цього списку входять компанії, що відносяться до галузей: нафта та газ, транспортування, неметалічні, руди металів, кам'яне вугілля, води підземні, грязі лікувальні, води поверхневі та ін.

Мар'ян ГЕРУЛА зауважив, що у попередні роки консолідована інформація щодо власників усіх спеціальних дозволів на користування надрами була відсутня у відкритому доступі.

На голосування винесено питання про формування списку підзвітних компаній у 2023 році на основі переліку суб'єктів господарювання, що володіли спеціальними дозволами на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами) у 2023 році.

За підсумками обговорення члени БГ ІПВГ проголосували «за» одноголосно. Рішення прийнято.

На підставі отриманих та проаналізованих даних від Державної податкової служби щодо надходжень в розрізі видобувних галузей, рекомендується включити до сфери охоплення Звіту такі галузі: добування природного газу, добування сирої нафти, добування кам'яного вугілля, транспортування нафти і газу. З практики минулих років до Звіту ІПВГ додатково включалися галузі, які не генерували суттєвих надходжень, але є економічно важливими, а саме – добування руд титану та руд марганцю, добування залізних руд. Сумарно такі галузі становлять 97,36% надходжень зведеного бюджету та надходжень ЄСВ від усіх видобувних галузей у 2023 році.

На голосування БГ ІПВГ було винесено питання про затвердження переліку матеріальних галузей для Звіту ІПВГ за 2023 рік, а саме: добування кам'яного вугілля, добування сирої нафти, добування природного газу, добування руд заліза, транспортування нафти та газу, добування руд титану, добування руд марганцю для підготовки

За підсумками обговорення 1 член БГ ІПВГ утримався, інші члени БГ ІПВГ проголосували «за». Рішення прийнято.

До обговорення та голосування БГ ІПВГ було винесено питання щодо затвердження переліку галузей, що будуть контекстуально розкриті у Звіті ІПВГ за 2023 рік, а саме: добування вогнетривких глин (глин для вогнетривів), добування тугоплавких глин, добування піску кварцового (піску для скляної промисловості), добування каміння будівельного, добування уранових та торієвих руд (в частині уранових руд).

За підсумками обговорення 2 члени БГ ІПВГ утрималися, інші члени БГ ІПВГ проголосували «за». Рішення прийнято.

Окремо було розглянуто питання щодо доцільності включення до сфери охоплення Звіту ІПВГ галузей видобування води підземної та поверхневої, питної, лікувальної грязі та можливого внесення відповідних змін до Закону.

Мар'ян ГЕРУЛА зазначив, що низка суб'єктів господарювання, які володіли спеціальними дозволами на користування надрами для видобування води підземної та поверхневої, питної, лікувальної грязі, не є видобувними компаніями за основним видом діяльності.

Олександр ШУМСЬКИЙ запропонував включити видобування підземних вод до сфери охоплення Звіту ІПВГ, оскільки цей ресурс є соціально важливим і на цей вид діяльності надається переважна кількість спеціальних дозволів у порівнянні з іншими видобувними галузями.

Ірина КАЛИТА погодилася, що вода підземна є важливим ресурсом для України, проте Стандарт ІПВГ передбачає розкриття платежів саме від гірничодобувних та нафтогазових підприємств. Видобування води, як правило є супутнім напрямком, тому більшість компаній, що мають такі спецдозволи не відносяться до видобувних. Таким чином включення компаній, що не є видобувними компаніями за основним видом діяльності може призвести до значного викривлення інформації.

Представник ГО «Агенція розвитку співробітництва» Ольга ХАУЛЯК погодилась з пропозицією Олександра ШУМСЬКОГО щодо включення води до сфери охоплення ІПВГ, оскільки цей ресурс є надзвичайно важливим та стратегічним для економіки. Дана сфера є не врегульованою, наявні значні проблеми з нелегальним видобутком та інші порушення в сфері видобутку води. Тому, запропоновано здійснити попередній аналіз для того щоб розуміти як краще врегулювати дане питання та доцільності включення галузі видобування води до сфери охоплення Звіту ІПВГ у наступні періоди звітування.

Члени БГ ІПВГ погодились що дане питання залишається відкритим, оскільки потребує додаткового дослідження, тому домовились повернутися до його розгляду у наступному році.

Представник компанії ТОВ «Ернст енд Янг» Ірина КАЛИТА озвучила питання щодо послуг зберігання природного газу. Стандарт ІПВГ вимагає розкривати інформацію щодо виручки від транспортування корисних копалин. Закон України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» також охоплює лише діяльність з транспортування трубопроводами природного газу та нафти, у тому числі з метою транзиту. Після анбандлінгу, АТ «Укртрансгаз» не виконує функції оператора газотранспортної системи, а лише забезпечує діяльність українських підземних сховищ газу і надає компаніям сервісні послуги та послуги зі зберігання природного газу. Тому є необхідність у виключенні АТ «Укртрансгаз» з класифікації за галуззю «транспортування», оскільки він не здійснює діяльності у сфері транспортування природного газу і не є суб'єктом розкриття інформації відповідно до статті 4 Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях».

До обговорення та голосування БГ ІПВГ було винесено питання про виключення оператора газосховищ АТ «Укртрансгаз» зі списку суттєвих підзвітних компаній та відповідно не включати діяльність щодо зберігання природного газу до сфери охоплення Звіту ІПВГ за 2023 рік.

За підсумками обговорення 1 член БГ ІПВГ з боку Уряду проголосував «проти», 2 члени БГ ІПВГ з боку громадськості утримались, інші проголосували «за». Рішення прийнято.

Враховуючи необхідність проведення більш детального обговорення результатів проведеного дослідження, члени БГ ІПВГ погодились продовжити розгляд цього питання пізніше.

3. Про імплементацію Стандарту ІПВГ 2023 року у національне законодавство.

Євгенія ЗАГУМЕННОВА-КРУПОВИЧ, експерт ГО «Діксі груп» представила результати аналітичного дослідження стосовно імплементації нового Стандарту ІПВГ 2023 року.

Відповідно до Робочого плану ІПВГ на 2024 рік, затвердженого рішенням БГ ІПВГ від 26 березня 2024 року, експертами ГО «Діксі груп» підготовлено пропозиції щодо змін до законодавства, необхідних для імплементації вимог Стандарту ІПВГ 2023 у національне законодавство.

10 квітня 2024 року відбулася сесія з обговорення з видобувними компаніями оновленого Стандарту ІПВГ 2023 та підготовлених експертами ГО «Діксі груп» пропозицій щодо внесення змін у національне законодавство.

У квітні 2024 року надійшли пропозиції та коментарі до запропонованих змін до законодавства від Асоціації газодобувних компаній України, АТ «Укргазвидобування». Також у цей період проведено консультації з експертами Міненерго.

За рівнем обов'язковості імплементації вимог Стандарту ІПВГ 2023 складено наступний Перелік пропозицій з імплементації:

вимог Стандарту, які є обов'язковими для виконання країнами – учасницями ІПВГ;
вимог Стандарту, виконання яких очікується від країн – учасниць ІПВГ;
рекомендованих для виконання країнами вимог Стандарту.

За результатами обговорення, члени БГ ІПВГ рекомендували під час підготовки проекту закону щодо внесення змін до Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» та інших законодавчих актів взяти до уваги висловлені на цьому засіданні пропозиції та провести додаткові консультації за такими вимогами Стандарту ІПВГ 2023 року:

вимога 6.4. Публічний доступ до оцінок екологічного, соціального та гендерного впливу, звітів про моніторинг, дозволів і ліцензій, передбачених законом або контрактом. Розкривати додаткову інформацію про управління соціальними, гендерними та екологічними ризиками;

вимога 6.1. Оприлюднення контрактів та будь-яких інших документів, які описують рівень і розподіл матеріальних обов'язкових соціальних витрат. Якщо екологічні виплати передбачені контрактами, очікується розкриття інформації про ці контракти;

вимога 3.4. Розкриття дезагригованих (детальних) даних про викиди парникових газів, якщо це можливо;

вимога 5.3. Розкриття видобувними компаніями інформації про майбутні плани щодо обсягів видобутку корисних копалин;

вимога 2.6. Розкриття підприємствами державного сектору економіки відомостей про бенефіціарних власників своїх постачальників та підрядників, агентів чи посередників.

По окремих вимогах Стандарту ІПВГ2023, реалізацію яких було рекомендовано відкласти, учасниками БГ ІПВГ було висловлено свою позицію.

Вимога 2.5. Зменшення порогового значення частки власності у статутному капіталі до розміру 10% або менше для включення до звітності інформації про кінцевих

Вимога 2.5. Зменшення порогового значення частки власності у статутному капіталі до розміру 10% або менше для включення до звітності інформації про кінцевих бенефіціарних власників (КБВ) компаній, які здійснюють діяльність у видобувних галузях.

Олексій ОРЛОВСЬКИЙ звернув увагу на практику окремих європейських країн та зазначив про необхідність зменшувати поріг для звітування про кінцевих бенефіціарних власників для забезпечення прозорості структури власності компаній. Одночасно наголосив на тому, що це потребує внесення відповідних змін до національного законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Олена ПАВЛЕНКО, підтримуючи прагнення громадського сектору щодо впровадження такої норми, зазначила, що впровадити такі зміни лише в рамках ІПВГ неможливо, оскільки це потребує змін до національного законодавства, які поширюються на інші галузі економіки, а відтак потребуватиме формування більш широкої коаліції для підтримки таких змін до законодавства.

Вимоги 3.2 та 3.3. Компаніям рекомендується розкривати обсяги та вартість реалізованої продукції в розрізі проєктної діяльності.

Вимога 4.10. Компанії заохочуються розкривати інформацію про капітальні та операційні витрати, заявлені компаніями, а також про загальні витрати, понесені з початку реалізації видобувного проєкту.

Олександр ШУМСЬКИЙ зауважив, що видобувні компанії при отриманні спеціальних дозволів на користування надрами обґрунтовують свої витрати по кожному проєкту (не в цілому по підприємству). Тому необхідно залишити по-проєктне звітування видобувними компаніями.

Олена ПАВЛЕНКО зазначила, що рекомендація відкласти реалізацію вимог Стандарту ІПВГ 2023 ґрунтувалася, у тому числі, на результатах консультацій, які проводились з видобувними компаніями. Разом з тим члени БГ ІПВГ висловили зацікавленість в отриманні від видобувних компаній інформацію про капітальні та операційні витрати компаній по-проєктно.

За результатами обговорення питань Порядку денного, члени БГ ІПВГ прийняли рішення провести два додаткових засідання, на яких більш детально розглянути та оговорити питання стосовно дослідження обсягу робіт, попереднього аналізу для підготовки звіту ІПВГ за 2023 рік; дорожньої карти застосування заходів відповідальності відповідно до Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях та змін до форм звітів про платежі відповідно до Стандарту ІПВГ.

РІШЕННЯ

1. Погодитись з пропозицією щодо формування списку підзвітних компаній у 2023 році на основі переліку суб'єктів господарювання, що володіли спеціальними дозволами на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами) у 2023 році.

2. Затвердити перелік матеріальних галузей: добування кам'яного вугілля, добування сирової нафти, добування природного газу, добування руд заліза, транспортування нафти та газу, добування руд титану, добування руд марганцю для Звіту ІПВГ за 2023 рік.

3. Затвердити перелік галузей, що будуть розкриті контекстуально у Звіті ІПВГ за 2023 рік : добування вогнетривких глин (глин для вогнетривів), добування тугоплавких

4. Виключити оператора газосховищ АТ «Укртрансгаз» зі списку суттєвих підзвітних компаній галузі транспортування вуглеводнів та відповідно не включати діяльність щодо зберігання природного газу до сфери охоплення Звіту ІПВГ за 2023 рік.

5. Рекомендувати під час підготовки законопроекту щодо внесення змін до Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» та інших законодавчих актів, необхідних для імплементації Стандарту ІПВГ 2023, взяти до уваги зауваження і пропозиції висловлені членами Багатосторонньої групи на цьому засіданні та провести додаткові консультації.

6. Провести найближчим часом два засідання Багатосторонньої групи ІПВГ на яких продовжити обговорення дослідження обсягу робіт, попереднього аналізу для підготовки звіту ІПВГ за 2023 рік, а також розглянути питання стосовно дорожньої карти застосування заходів відповідальності відповідно до Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях та змін до форм звітів про платежі відповідно до Стандарту ІПВГ.

**Заступник Міністра енергетики,
Голова Багатосторонньої
групи ІПВГ**

Світлана ГРИНЧУК

Протокол склала

Лариса МИКИТКО

Список

учасників засідання Багатосторонньої групи ІПВГ
08 травня 2024 року

1. Світлана ГРИНЧУК - заступник Міністра енергетики України, голова БГ ІПВГ
2. Олена ПАВЛЕНКО - президент громадської організації «Діксі Груп», заступник голови БГ ІПВГ
3. Олександр ШУМСЬКИЙ - начальник управління адміністрування ресурсних платежів, рентної плати та місцевих податків і зборів з юридичних осіб Департаменту податкового адміністрування Державної податкової служби України, член БГ ІПВГ
4. Володимир ПРИЩЕНКО - заступник начальника відділу Управління моніторингу та аналізу розвитку нафтогазових ринків Департаменту із регулювання відносин у нафтогазовій сфері НКРЕКП, член БГ ІПВГ
5. Ірина ГОРБАТЮК - головний спеціаліст відділу формування політики у сфері надрокористування Управління кругової економіки та надрокористування Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України
6. Петро МАКСИМЧУК - заступник голови Секретаріату НТР з питань надрокористування АТ «НАК «Нафтогаз України», член БГ ІПВГ
7. Володимир КУШІЛЬ - начальник Сектору взаємодії з центральними органами влади АТ «Укргазвидобування», член БГ ІПВГ
8. Сергій ПРОЩЕНКО - менеджер із зв'язків з громадськістю, ПрАТ «ПРИРОДНІ РЕСУРСИ», член БГ ІПВГ
9. Олексій ОРЛОВСЬКИЙ - директор Програми «Демократія і належне врядування» Міжнародного Фонду «Відродження», член БГ ІПВГ
10. Орест МИКИТА - голова громадської спілки «Агенція місцевого економічного розвитку Яворівщини», член БГ ІПВГ
11. Ольга ХАУЛЯК - голова громадської організації «Агенція розвитку та співробітництва», член БГ ІПВГ
12. Людмила ШЕСТАКОВА - виконавчий директор громадської організації «Флора», член БГ ІПВГ
13. Марина БУЗАНЬ-СВІРСЬКА - Менеджер проектів ГО «НОВА Енергія», Спостерігач БГ ІПВГ
14. Оксана КОЛОСОВА - керівник експертної групи Директорату ресурсоефективних трансформацій Міненерго
15. Лариса МИКИТКО - державний експерт Директорату ресурсоефективних трансформацій Міненерго

16. Світлана МІЗІНА	- експерт проєкту «Ефективне державне управління завдяки GovTech і прозорості в Україні», Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ)
17. Віталій ФИЛЕНКО	- експерт з організації роботи Національного секретаріату ІПВГ
18. Мар'ян ГЕРУЛА	- експерт ТОВ «Ернст енд Янг»
19. Ірина КАЛИТА	- експерт ТОВ «Ернст енд Янг»
20. Роман САРАМАГА	- директор ТОВ «Заваллівський Графіт»
21. Андрій МАЛЕТИН	- ГО «Станіславська правозахисна група»
22. Євгенія ЗАГУМЕННОВА-
КРУПОВИЧ	- експерт ГО «Діксі груп»
-